

gyűjtő: PAPP ILONA

gyűjtés ideje: 1975.

TART.: 1964 PARASZTI ÉLETRAJZ

57 lap, 5 foto

helyrajzi rajzok: KÖRÖSHÉGY

szakrajzok: XVII,

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRA'S

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 3054-es TÉTELE ALÓL

1/20/6.

NYELV-ÉRTÉLMELI MŰKÖDÉS

3054

Papp Ilona:

NAGYMAMÁM ÉLETE

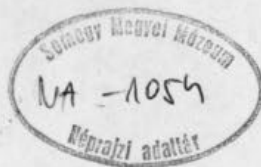
/Egy paraszti életrajz/

1/20/G.

NYTTI-KÖNYV MŰCSUM KAPCSOLÓ

3054

Papp Ilona:

NAGYMAMÁM ÉLETE

/Egy paraszti életrajz/

Köszönettel tartozom Gál tanár urnak, amiért erőt, bátoritást, és nagyon sok segítséget nyújtott munkámhoz.

Köszönöm nagymamámnak, hogy ennyi érdekeset mesélt életéről, és soha nem mondta, hogy nincs kedve, vagy nem akar erről mesélni.

Remélem, ezzel a kis életrajzzal is sikerült valamit gyarapítanom népünk egyik legértékesebb kincsén, a néprajzon.

Első beszélgetés: arról, hogy hogyan ment férjehez az édesanyja és milyen volt a gyermekora.....

Az én nagyszüleimnek otthon öt hód főggyük vót. Abbul jól még lehetett éni, mer csak két gyerekük vót nekijjuk. Az égyik férfi vót, a másik, a lány az vót az én édesanyám. A férfigyerék Bajánj vót katona, asztánn ott még is nősüt, évett égy magáhol való lánt. Kötődéjjük vót, de nem vótak gazdagabbak, mind a szülők otthon.

Édesanyám 16 éves vót, amikor vót egy kérőjje, de nem teccett neki egy csöppöt se. Öregapámnak anná inkább, asztánn így ee is mentek hozzájuk a háztájit megnézni, mer akkor az vót a szokás. Jó nagy háza vót a kérőnek, édesanyámékhon hasonlitva, ez asztánn ee is döntötte, hogy hozzá köll menni a kérőhöl. Aszonta öregapám:

- Ee kő ide menned lányom, palotába a gunyhóbul, ee kő menned!

Az vót a szokás, hogy ilyenkor attak gyegypénzt, hogy abbul egésziccsék ki a lánynak a staférunggyát. Asztánn valaki miné több gyegypénzt adott, anná jobban fokták. Szegény édesanyám meséte, hogy hijába monta ő akárkinek, hogy inkább visszaaggya a gyegypénzt, csak ne köjjön ki tuggya milyen emberhöl hozzámenni neki. Mer ő addigra má tutta, hogy részeges a kérőjje. De öregapám aszonta:

- Eement az eszed, ennyi gyegypénzt adott, te meg ahhelett, hogy örüné neki, vissza akarod anni?!

Közbegyütt még az is, hogy megdöglött a csikó, amive dógozni szoktak, ujjat köllött helette venni, így asztánn a gyegypénzt nem tutták visszaanni.

Édesanyám nagyonn bánatos vót, eebujt a kazal mögé asztánn ott sirdogát, hogy mér a szülő dönti ee asztat, hogy kihöl köll hozzámenni.

De minden hijába vót, mer akkor má megbeszéték, hogy mikor lessz a lakodalom, meg hogy édesanyámat Szóládrul Endrédre viszik menyecskének.

Itt asztánn má sokkal szegényebbek lettek, mer édesapám nagyonn szeretett inni. Vót ulyan, hogy e-vitte a fát Zamárdiba elanni, asztánn az árából semmit se hozott haza.

De asztánn gyüttek sorba a gyerekek. Kilenc született, de csak hatann marattunk ebbül életbe. Igaz, így is ölogenn vótunk. Így is köllött anyáméknak a tarón aratást foganni, hogy ee tuggyanak bennünket tartani.

Mikor reggee koránn eementek dógozni, má meg vót főzve az ebéd, kimerték a tányérba, hogy majd débe együk meg. De mink má ulyan éhessek vótunk, hogy alig vártuk, hogy emennyenek, má megettünk mindent. De asztánn défelé má meginn megéheztünk. Eccer asztánn a legidőssebb közülünk, a Tera, aszongya:

- Főzők én majd tejbedarát, asztánn nem éhezünk, ne busujjatok!

Főzött is egyg akkora lábossal, hogy nem tuttuk megenni. Maratt az ajjába egyg kicsi. Vót apámnak a palásonn egyg rossz katonaládájja, abba tettük bele.

Elis felejtkeztünk asztánn róla, de édesanyám eccer megtalálta.

Szoktunk mink is veszekenni, főleg a Tera meg én, mer mi vótunk a legidőssebbek. Eccer leszalatt elüllem a pincébe, asztánn meszellővel kergetett föl, amikor utána mentem.

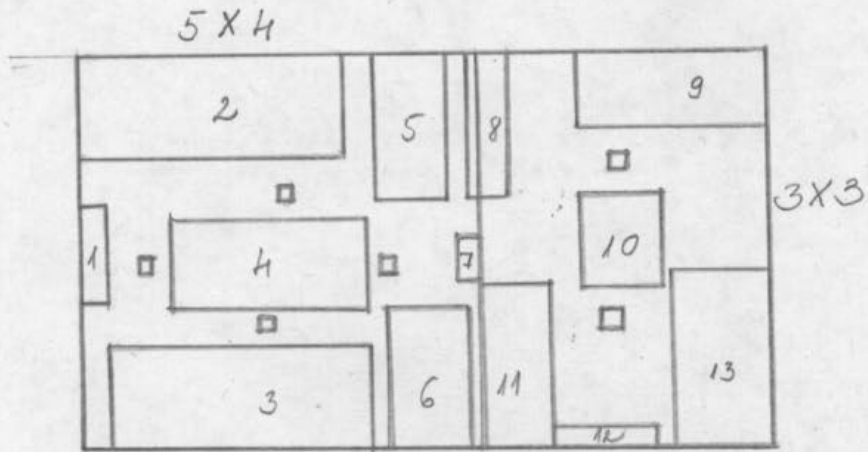
Mikor asztánn a szüle nem tudott má dógozni menni, mindig az főzött, asztánn ilyenkor nekünk köllött vinni az ebédet édesanyámék után a taróra.

Ilyenkor sokann szoktak menni, mer mindenki vitte a családnak az ételt. Mikor közelettünk a taróhol, mindig lemarattunk, asztánn kiettük a láboshul a husnak a javát. Mer otthun nekünk csak lába, meg a szárnya gyutott, nem ám comb!

Édesanyám asztánn eccer monta a szülének, hogy ez nem ölég két embernek, amit küd ebédre. A szüle meg rágyütt, hogy mi ehessük meg, mer iszen ő mindig odaraktya a javát a csibének. Szótt az asszonyoknak, hogy figyejjenek meg bennünekt, de nem sikerüt nekik, mer mi mindig lemarattunk.

A szobába minálunk vót két szekrény, egy asztal négy székkal, egy supedli, meg két ágy. A supedli az ulyanos valami vót, mind mostann a kempingágy. Asztánn vót még egy rakottspórhelt is, azon főztek, meg avva fütöttünk.

A konyhába vót egy telázslí, egy tulipányos láda, asztal székkal, meg egy ágy. Gonduhatód, hogy ilyen kis helenn, milyen szükenn aluttunk.

1. ablak
2. ágy
3. ágy
4. asztal, székekkel
5. szekrény
6. szekrény
7. ajtó
8. rakott spórhelt
9. tulipányos láda
10. asztal, székekkel
11. ágy
12. ajtó
13. telázsli

Második beszélgetés: arról, hogy miért
is hívták mesélő Bözsinek.....

Asztánn mikor annyi idős lettem, beattak az iskolába, Könnyenn tanutam, csak az irás, az nagyonn csunyánn ment akkor is. Nagyonn szerettem versüni. Mikor gyütt a püspök megnézni az iskolát, akkor is velem tanítottak verset. Háromszor eemonták előttem, asztánn má tuttam is. Eeszoktunk jární hittanra is, amikor még muszály vót. Az iskolába is tanították meg külön is.

Mikor vége vót az iskolának, mindig kimentünk a nagyréte libákkal, ki meg annékünn, asztánn beszélgettünk, én meg nagyonn sokszor mesétem nekik. El is körösztütek asztánn meséllő Bözsinek. Vót egy mese, a "Se karfájja, se deszkájja.." aszt szerette minden gyerek a legjobbann.

Hol vót, hol nem vót, vót eccer egy szegény ember, annak vót három fija. Nagy szegénységbe édegetek, eccer asztánn aszonta a legidőssebb gyerek:

- Édesapám, édesanyám, eemennék én szerencsét próbáni!

Édesannya összekapart ekkis lisztet a láda ajjából, asztánn sütött neki hamubasütt pogácsát, asztánn utyára bocsátotta a fiját.

Ment, mendegét, a legény, eccer csak elért egy faluhol, ott asztánn bement mingyá az eeső házhol. Megörüt neki a gazda, mondvánn, hogy ippen ilyen le-

gényt keres. Aszonta neki:

- jól van fijam, énnáalom ittmaradhacc, három nap egy esztendő, ha jól végzed kötelességedet, kapsz egy tarisznya aranyat!

Ejj, nagyonn megörüt a legény a szerencsének, hogy ilyen kevés idő alatt ilyen sok pénzt keres. Boldogann ment lefekünni.

Reggee asztánn odaát a gazda elé, hogy mongya meg, mi lessz a dóga.

- Itt vannak ezek a báránykák fijam, ezekre köll vigyáznod. Itt van egy tarisznya, meg egy üveg. Ebbe hozzál nekem abbul, amit ezek a báránykák esznek, meg amit isznak.

Elindut a legény nagy örömmel, hogy nem lessz nehéz dóga. Kiérték egy hatalmas nagy rétre. Gonduta a legény, hogy ezen asztánn eelegehetnek a báránykák. A rét közepinn azomba vót egy nagy folyó, azon a folyónn vót egy hid. De ennek a hidnak nem vót se karfájja, se deszkájja, csak egy hosszú, hosszú gependájja. Láтта a legény, hogy a báránykák áttmennek rajta, de nem törődött velük. Mikor odadörgülőszködött hozzá egy kisbárány, hogy áttvigye, jól ódalba rugta, asztánn lefekütt alunni a fübe.

Mikor má közelgett az este, tótött az üvegbe vizet, a tarisznyába meg tépett egy kis füjet, és örömmel indut haza. De a gazda aszonta neki:

- Ejj, fijam, ezek a báránykák bizony nem ilyen füjet esznek, nem ilyen vizet isznak.

De másnap is, meg harmadnap is így járt a legény, asz-

tánn szégyenszemre üres tarisznyával ment haza. De alig ért haza, aszonta a középső testvérgye:

- Édesapám, édesanyám, eemennék én is szerencsét próbáni. Süssenek nekem is hamubasútt pogácsát utravalónak!

Ugy is lett, ahogyann monta. Másnap koránn reggee ut-raket a szegény ember középső fija is.

Ez is betévelt ahol a házhól, hun a testvérgye is vót, örömmel fogatta a gazda, mondván neki:

- Maraggy itt énnáalom, csak három nyülfarknyi nap egyg esztendő, s ha jól végzed kötelességedet, kapsz egyg tarisznya aranyat!

Ki is ment a legény másnap a báránykákka a rétre, elis értek ahol a folyóhol, aminek a közepinn vót a hid, aminek nem vót, se karfájja, se deszkájja, csak egyg hoszsi, hoszsi gerendájja. De ennek a legénynek is hijába oda a bárányka a lábáhol, nem vót kedve áttmenni, inkább alutt sötétedésig.

Este asztánn tépett ekkis füjet, meg meritett a folyóbul egyg kis vizet, asztánn boldogann ment haza. De amikor megmutatta, hogy mit hozott, a gazda megcsóvata a fejít, asztánn aszonta:

- Ejj, fijam, ezek a báránykák nem ilyen vizet isznak, nem ilyen füjet esznek!

Másnap mikor kiment a legény a báránykákka, az ő ivóvizibül hozott haza, meg szép selymes füjet tépett hozzájja, de minden hijába, mer a gazda nem vót most se megölegedve.

Mivel harmadnap is így járt, üres tarisznyával, nagy szégyenkezve ballagott haza.

Nagyonn röstete a dógot, de má így alakut, nem tudott mit tenni. De akkorra a legkisebb gyerek is kedvet kapott, hogy szerencsét próbájjon, de aszonta neki az édesanyja, hogy ő még fíjatal ahol. De addig-addig könyörgött, míg beleegyeztek.

Pogácsával a tarisznyájába, má kora hajnalba elindut a középső után immár a kisebbik gyerek szerencsét próbáni. Ez a legénke má igyenessen ahol a házhol ment, ahun testvérgyeji szógátak. Ennek is aszonta a gazda:

- No fíjam, énnáлом ittmaradhacc. Három rövidke nap tesz ki ittenn egy esztendőt, s ha jól végzed mindig kötelelességedet, kapsz egy nagy tarisznya aranyat!

Másnap reggee ki is ment a legényke a rétre, elis ért egy nagy folyóhol, asztánn csodákozva látta, hogy ezen a folyónn ulyan hid van, aminek nincsen se karfájja se deszkájja, csak egy hosszú, hosszú gerendájja. Odabujt hozzá egy kisbárány, de ez a legény nem vót rest, rögtönn a hátára ült, és áttmentek a tusó partra, Mentek, mendegéltek, eccer csak elértek egy kápolnáhol, a báránykák meg elindutak fölfelé a lépcsónn.

Hát a mi legényünknek még a szájja itt jobbann tátva maratt, mind amikor a jó nagy folyónn a hidat meglátta. Láttatok csudát? A báránykák, ahogyann mentek fölfelé a lépcsónn, sorba mind angyalokká váltosztak.

Benn a kápolnába, bort ittak, kenyeret ettek. A legénynek rögtönn eszibe gyutott, hogy ee kő nekijje tenni ebbül az ételbül, meg az italbul, hogy ee tuggya meséni a gazdának, hogy hogyann jártak. De csodákozik majd, ha megtuggya, gonduta a legény.

Asztánn amikor este hazaindultak, az angyalok bizony mind visszaváltak báránycákká. Mikor hazaértek, megkérdeszte a gazda:

- No, fijam, mutasd, mit hoztál!?
- Jaj, gazduram, ezek a báránycák nem közönséges báránycák, hanem valóságos angyalok!

Nagyonn örült a gazda, hogy végre emberire talált. Így történt a dolog másnap, még harmadnap is. A gazda szivessenn ottfokta volna a legényt még egy évre, de az sietett haza az édesanyáhol. Jól megtöltöttek a tarisznyájját arannyal, édesanyja nagy örömi-re, asztánn elindult haza.

Ejj, vót is nagy öröm amikor hazaért, soha többet nem vót semmi gongyuk bajjuk, csak a két testvér vót irigy az öccsire.

Hát ez vót az a mese!

Harmadik beszélgetés, arról, hogy a szegény gyerek csak négy osztályt járhat, mert utána szolgálni megy.....

Mikor asztánn tizéves eemutam, abba köllött hannom az iskolát, mer köllött a pénzt keresni, asztánn ee köllött menni szógáni. Nagyonn szeretett a tanittóm, asztánn eevitt az annyáhol Kilitire. Póstamesterné vót az annya, nem vót sok dógom nála, mer csak egyedül ét. Répaleveslest köllött szennem a zsibáknak, meg köllött szeeni, meg etetni őket.

Eementem eccer létánija utánn egyy öregemberhöl, mer meg vót beszéve, hogy szehetek. Odaértem a pincéhöl, az öregember meg benn üdögét a permeteshordóba, fürdött. Én meg annyira eeszégyütem magamat, hogy hazamentem répalevél nélkül.

A szomszédba is vót egyy szógállólány, asztánn másnap avval küttek ee a nagy répatáblába. Akkor meg annyira eekezdettt esni az essó, dörgött-villámlott, hogy az borzalom! Nagyonn fétünk, asztánn az a lány aszt mondta:

- Hasajjunk le, mer agyoncsap bennünket!

Lehasatunk a répába, asztánn én annyira sirtam, hogy mér kő énnem má ilyen koránn dógozni, asztánn most agyoncsap a villám. Agusztus közepijig azér nagy nehezenn kibirtam, akkor asztánn hazamentem.

Aszontaédesanyám:

- jóvan lányom, itthun lehecc egyy pár napig, asztánn tejis eeméssz a nagytaróra aratni, mer igy nem tullak eetartani!

Mikor a nagytaróra mentek a lányok, mindenik kapott két ujj föstőruhát, két kendőt, két előruhát, meg egy pár ujj szandát. Ilyenkor mindenki egyformán kapott, itt senki nem mutatta a szegénységét. Ulyan kicsi lány voltam még, hogy nem tudtam rendesen ~~z~~ gerebgyéni. Asztánn rágyüttem, ha megfordítottam, akkor jobban tudok szalanni a többi után. Akkor is voltak olyan emberek, akik szótak a gazdának, hogy jobban figyejjen rám. Az meg aszonta nekijük, hogy majd szól, de nem tudott, mer mikor gyütt arra, én mindig rendesen gerebgyétem. Amit dógoztunk a tarón, buzába fűzették ki. Lejárt itt a dologidő, meginn hazamentem, de alig voltam otthun egy hónapig, meginn aszonta édesanyám:

- Ee kő mended lányom valamerre, mer meginn fotytánn van a kenyér!

Akkor eementem Zamárdiba dógozni. 13 pengőt fűzetek, de ölég sokat köllött érte dógozni. Eccer mikor takarítottam, ippen gyütt édesapám. Szépcipő volt a lábomonn, asztánn aszonta:

- Minek jársz cipőbe, te, majd télenn nem lessz, asztánn sipákusz érte?!

De az asszonyom megvéddett, mer aszonta neki:

- Majd keres pénzt, asztánn majd vesz belüle télre is!

Mer olyan volt, hogy mindig segített énnem ruhát változtatni, mer mindig a legszebbet akarta. De gyütt a tél, visszamentek Pestre, oda meg nem mentem ee én.

Ugyanott Zamárdiba eementem egy helre, ott meg azért nem szerettem lenni, mer volt egy öregember, aki mindig aszonta:

- Te lány, te olyan vagy, mintha éné!

El is akartam innen menni, mer nagyon utátam aszt az öregembert, de az asszonyom az nagyonn jó vót, aszonta mindig:

- Ne törőgy vele Bözsi, én meg vagyok veled öléged-ve!

Este amikor senki se látta, mindig sirtam hogy mér mon-gya nekem ez az öregember aszt, hogy olyan vagyok, mint aki áll. Hát iszenn éllek én, mindent eevégzek, amit mondanak, hát mi a bajja velem?!

De karácsony táján az asszony ement valahová, asztánn nekem köllött vóna az öregnek főzni. Akkor asztánn má otthagytam őket.

Akkor eeszegőttem Kaposvárra, nagyonn emlékezetes ez nekem, mer akkor nagyonn nagy tél vót, meg nagyon nagy hó. Igaz, hogy itt má 16 pengőt kaptam, de többet is köllött érte dógozni. Magánház vót, asztánn két uccát is köllött mindig söpörni. De nem vót ám télikabátom, meg kesztyüm. Csak egy belinerkendő vót rámteritve. Sokszor annyira fázott a kezem, hogy sirtam. Akkor csak vigasztaatak:

- Söpörgy csak Bözsikém, majd hónap lessz kesztyü, meg kabát, söpörgy csak!

Persze kesztyü, meg kabát nem lett, de akkor má rak-tam a takarédba a pénzemet. Mindig ígérte az asszony, hogy majd eegyün velem vásáni. Má előre kinéztük a ta-karédba, hogymit is veszünk.

Tavasz felé asztánn irt édesanyám, hogy hazagyühetek. Eementünk vásáni előbb, ugy, hogy szépen fő vótam ötöz-ve, amikor hazamentem.

A pénzemnek fele bennmaradt a takarékbába. De nem sokáig vót ott, mer az egyik testvérem a Pista áldozott, asztánn annak köllött ruhát venni. Ugy vót, hogy majd megaggyák, de hun ezér, hun azér nem tutták meganni, de mindeggy gondutam. Kihuztam otthun aratásig. Akkor meginn eementem énis a taróra, de nem ketten, hanem mosmá hármann mentünk aratni.

Én kötelet szerettem legjobban csináni, sokszor monták is, hogy inkább dógoznak helettem, cs ak én meg csinájjak kötelet. Eedógozgattunk itt is. Anynyi buzát vittünk haza, hogy gondutam, egész téleenn otthun maradhatok. Eccer asztánn meginn aszonta édesanyám:

- Te Bözsi, ee kőne menned valami helet keresni, mer nem lessz ölég a buza, ha te is itthun maracc!

Eementem mosmá fő Pestre, kerestem ott egy helet. Egy mérnőkhő kerütem, vót nyóc gyereke, megvót velük a dolog, de itt má 30 pengőt kerestem. Hét szobát köllött mindennap kitakarítani, meg mosni, vasani a gyerekekre. Mind megvót velem ölégedve, csak egy gyerek nem, mer az mindent visszahozott.

- Bözsi kérem fényesiccse ki még eszt a cipőt, nem elég fényes!
- Bözsi kérem, vasajja meg még ezt az inget, még nem egészen jó!

Nagyonn mérgees szoktam lenni, mer má jobbann nem tuttam megcsináni. Aszonta akkor a legkissebbik gyerek:

- Vigye be neki, mielőtt indulna, akkor majd jó lessz neki!

Igaza is lett, akkor mindig jó vót neki. Sokszor ee szoktak menni házizsurra másik urakhol, engem akkor egyedül hattak otthun. Eccer csöngetett valaki, kinésztem az ablakonn, hát egygy ronda szakállas férfi vót. Mindenáronn be akart gyünni, de aszontam neki, hogy a mérnök ur aluszik, én meg nem kettem föl. Alig akart eemenni, de mikor eement én akkor is nagyonn fétem. Azután asztánn mindig ee-vittek magukkal, ha mentek valahová. Rendes asszonyom vót, meramikor minálunk vót házizsur, nekem mindig ott köllött ennem, ahun ők ettek.

Itt sok pénzt kerestem, vettem rajta télikabátot, sok szép ruhát, meg mindent ami köllött, azután meg butorra gyüjtöttem. De meginn irt édesanyám, hogy gyühetek haza.

Negyedik beszélgetés: arról, hogy
hogyan is végződött az első szere-
lem.....

Mosmá nagyobbacska lány vótam, masináni mentem a
nyár véginn. Akkor vót az eeső udvarlóm.

Vasárnap leventék szoktak fővonuni a bót előtt.
Én meg mentem a bótba, mer vasárnap reggee is nyit-
va vót a bót, nem árutak mindent: szappanyt, bokszot,
meg kockacukrot. Akkor teccettem meg neki, meg ő is
énnekem. Elis udvarugatott nekem talánn még fél é-
vig is, amikor eehatárosztuk, hogy mi összeházaso-
dunk. De anyám hallani se akart róla, mer valahunnan
távolrul rokonok vótunk, vagy mi a fene. Csinát ne-
kem emlékke egy szép kazettát, asztalos vót. Na-
gyonn megértettük egymást, biztos jó házasság lett
vóna belüle. Azér egy darabig csak gyütt, meg ee-
hit a bálba táncuni, de asztánn csak nem akarták en-
genni, asztánn abbamaratt. Nagyonn megviset mind a
kettőnket, mer szerettük eggymást. Űtánna sokájig
nem is néztem senkire , nem érdeküt, hogy csinos,
vagy nem.

Elis mentem Siófokra szógáni. Itt legtöbbit főznöm
köllött, de nem szerettem ott lenni, mer az asszony
fija külföldre diszidát, asztánn mindig nagyonn ide-
ges vót. Bizony sokat rámkijabát, asztánn ilyenkor
mindig sirtam, hogy nem ölég a bajjom, még ez is
mindig szid.

Ennek az asszonyomnak az ura, valahun a tusó partonn
dógozott, asztánn minden vasárnap este két nagy bő-

röndöt köllött kivinnem az állomásra. Eszt meg szégyütem, mer bizony lehuzott az a két nagy bőrönd, asztánn a legények mindig utánnam szótak, hogy:

- Kislány, ne segiccsünk?

Ilyenkor asztánn megiramottam, ahogyann csak tuttam, iszenn nem kő énnekem segitteni, gondutam.

Minden hétenn hazajárt az ur, de minden hétre két nagy bőrönd ruhát vitt ee, mer valami mérnök vót, vagy mi, má nem emlékszek rájja.

Utánna eementem meginn Pestre szógáni. Az asszony-nak, akiné szógátam, vót egy testvérgye, aki a Rókus Kórházba vót gyógyszerész. Minden harmadik éjjel vót ügyeletes, asztánn ilyenkor ki köllött mennem, hogy ott alugyak, mer fét egyedül.

Este villanyossal szoktam menni. Eccer asztánn efelejtettem, hogy mi annak az utcának a neve, aminn köröszkül köll mennem. Eggy rendőr odagyütt hozzám, asztánn megkérdeszte:

- Kislány, hová megy?

Mondtam neki, hogy tudom én aszt, hogy mellik villanyosra köll fölünöm, csak aszt felejtettem ee, hogy mi annak az uccának a neve, aminn köröszkül köll mennem, ha leszállok.

- Hát valamirül nem gyut eszedbe?

- Valami ulyan neve van, ahogyann a részeg embereket szokták hini!

- A "Züllői " ut?

- Az hát!

Fölütem a villanyosra, asztánn a kalauz meginn megkérdeszte, hogy hova megyek.

- Ahová akarok, mi köze hozzá? - montam

Nem is tuttam vóna má meginn megmondani neki, hogy mi az ucca neve, mer má meginn eefelettem. Nagy bajj nem vót, mer megláttam az uccát, asztánn megismertem, hogy ez az. Le is szátam ottann, ahun megláttam a két nagyháztömböt. Jó késönn értem oda, kapupénzt is köllöt füzetnem, de tiz fillért kibirtam.

Reggee asztánn fő köllött jó koránn kenem, mer öt órakor má indutam vissza, mer a fijait a nagycságnak iskolába köllött készittenem, mer az még alutt. Nem mertem elősször az asszonynek eemeséni, hogy hogyann jártam, csak eccer, talánn egy hét mulva, mikor annak is meg nekem is ulyan jó kedvünk vót, hogy csak neveltünk rajta.

Az asszonyom kinézett nekem egy udvarlót. Szücs vót, az aptya meg szabó, asztánn szokta odahozni a nadrágokat, meg a ruhákat. Én meg nemigenn szoktam szóbaáni senkivee, mer otthun meghatták, hogy szóba ne ájjak senkivee, mer ha csinos, akkor is lehet betörő.

Szóval ölé az hozzá, hogy nekem nem teccett. Talánn azér, mer mindig ugy köszönt nekem, hogy "Keziticsókolom". Asztánn én csak eccerü szógálló vótam, min-di ugy éreztem, hogygunyulódik velem.

Eccer eementünk a barátnőmmel a Gelérthegyre sétáni, asztánn láttuk, hogy ott van a Feri. Igyekesztünk eekerüni, de amikor gyüttünk le csak összetalakosztunk. Vót ott egy viárgárus, asztánn attul vett nekem három száll szép piros rózát. Ahogyann megfoktam, mingyá megbökte a kezemet, asztánn asztalátam mondani:

- Hajja, de bökös rózsája van!

A virágáros meg aszonta:

- Nincsen rózsza tövis nekünn, nincs szerelem bánat nekünn!

Mi meg annyira összenevettünk, hogy szegény Feri eeszégyüte magát, asztánn eement.

Nyáronn asztánn legyüttünk Zamárdiba, mer az aszszonyoméknak vót itt egy villájjuk. Eggyik nap gyün be az asszony, asztánn aszongya:

- Bözsi, ötözz fő, csinossann, vedd föl a legszebb ruhádat, aszt a kéket a fehér gallérral!

- Minek ötözzek föl annyira?

- Ne töröggy vele, csak ötözz gyorsann!

Hát én szépen fölötösztem, eccer csak gyün be a naccsága a Ferivel. Monta, hogy ee kőne vele menni sétáni, mutassam meg neki a strandot, meg mindent, mer én hozzám gyütt. Ha teccet, ha nem, ee köllött vele mennem, ha má a naccsága is rámparancsut.

Végisétátunk Zamárdinn, eebeszegettünk, de csak nem akart tecceni, mer mindig annyira kedveskedett, asztánn valahogyann sose szerettem az ilyen férfijakat.

Na másnap asztánn má megállitottak az uccán, hogy látták, milyen csinos vőlegényem van. Én meg nem győztem mondogatni, hogyvőlegénye ám a fenének, de énnekem nem.

Asztánn még sokszor irt, de én nem válaszutam neki, mer csunyánn tuttam irni, asztánn szép lassann eemarrattunk.

Ötödik beszélgetés: arról, hogy egyszer majdnem agyonlőtték.....

Most is mind eddig a nyár végére meginn hazakerütem. Eementem aratni a többijekkel, kerestem annyi buzát, hogy a télre is itthun maradhattam. Segédkeztem édesanyáméknak a dologba. De gyütt a barát-nőm, hogy Zamárdiba meghaát a péknak a felesége, oda köllene eemennem. Monta aszt is, hogyszakácsné köllene neki. Én meg aszontam, hogy főzni ugyan tudok, de nem vagyok szakácsné. Nem nagyonn akartam eemenni, de addig-addig beszét, mig bele nem egyeztem, hogy eemegek. Jól tuttam én főzni, iszenn az eddigi helekenn megtanutam, de valahogyann mégis fétem tüle.

Eementem hát mégis a pékhöl főzni. Nem mondom: jó vót, mer én nagyonn szerettem a kiflit, asztánn aszt meg ehettem itt ölöget, de azér nem vótam vele eera-gattatva. Még az üzletbe is szoktam kiszógáni, ha senki nem vót benn. Elősször nehezenn szoktam meg, hogy ilyen sokat köll főznöm, de lassann csak bele-gyüttem.

Vót itt is egy legény, aki udvaruni akart nekem. De ez se teccet, mer ulyan nagyképü vót, hogy az má borzasztá. Mikor én vótam benn az üzletbe mindig be szokott gyünni két deka élesztőjér, vagy egy kifli-jér. Eccer asztánn megmontam neki, hogy hijába le-gyeskedik énkörülöttem, mer nekem nem teccik, de so-ha nem is teccett. Másnap reggee asztánn gyütt me-ginn, rámfogott egy revoldert, asztánn aszt kérdez-

te:

- Szeret, vagy agyonlövöm!??

Gonduhatód, hogy megijettem, de összeszertettem minden erőmet, asztánn aszontam neki:

- Lújjön agyonn, mer én bizony nem szeretem magát, meg nem is szerettem sohase!

De asztánn mégse tudott agyonlúni, mer a revolverbe nem vót semmi. Csendőrök vótak a havergyaji, akiknek asztánn eemeséte, hogy hogyann járt velem. Még fegyvert is fogott rám, asztánn mégse szeretem.

Másnap reggee asztánn gyütt egygy pappir, hogy 9 órára mennyek be a rendőrségre, de én mingyá főfedesztem, hogy mér van ez az egész, asztánn igynem mentem be. Eszembe se vót.

Még a pék is mekkérdeszte:

- Hát Bözsi, mit csinát maga?

- Nem csinátam én semmit, legalábbis nem emlékszek rá! - montam

- De mégis csak ee kőne menni, nem gondujja?

- Én ugyann nem megyek, nem csinátam iszenn semmi ulyant. Ha akarnak valamit, majd idegyünnek!

Nem mentem ee, de jobb is vót így, mer legalább többet nem háborgatott!

Hatodik beszélgetés: arról, hogy
milyen népszokások voltak a falu-
jában.....

A faluba minálunk az vót a szokás, hogy minden té-
lenn eejártunk tollat fosztani. Minden este gyüttek
asztánn a legények a hermonikával, fosztás uttánn
mindig táncutunk.

Májusfát is minden évbe szoktak állittani. Hgyvót,
hogy két-három legény fölállította, másik három meg
ee akarta lopni. Minekünk köllött asztánn őrizni. A
szobaablakbul szoktuk nézni, asztánn ha gyüttek ak-
kor fölojtottuk a villanyt, dehogy vót akkor még vil-
lany, a lámpát, asztánn akkor eefutottak.

Eszoktunk menni kendernyomóba is. Deszkát tettek
a kenderre, asztánn ugy köllött megtiporni. Közbe meg
danutunk, hülyéskettünk, Sok házná vót, hogy kendert
termeetek. Fő szokták pakuni a kocsira, asztánn ee-
vitték a Balatonra megáztatni. Gödörbe köllött tenni,
ott ázott. Mikor hazahoszták ki köllött tenni száron-
ni. Utánna megtörték, akkor lettek a kenderszállók.
Asztat megfonyták, főgombolitották, asztánn eevitték
a takácshol. Az szokott belüle, kendőt, lepödöt, sza-
kasztoruhát, meg abroszt szüni. Aki ügyes vót, az u-
tánna apró kis virágokat himzett bele.

Akkor a kukoricát se ugy szettük, mind most, hanem
csumástul. Esténkénn asztánn összegyüttünk, lányok,
legények, megfosztottuk, asztánn meg eebeszégettünk
közbe. Na meg danutunk, táncutunk is.

Reggee, meg amikor eementünk a templomba csinosan fölötöztünk, asztánn eementünk utána mingyá táncuni. De imáccságharangszóra mindig haza köllött menni. Utána asztánn meginn táncunk, este vót az igazi bál. Ugy vót, ha valakit nem hitak ee eeső vagy második tánc alatt táncuni, az má nyugóttann eemehetett haza. Így szoktak kitóni a nagyképü lányokkal, hogynem hiták ee őket táncuni. Ha vidékrül valaki odakeveredett, mindig meg akarták verni:

- Nem engegyük a mi lányainkat eevinni, keressetek otthun! - szokták mondani.

De télleg azelőtt ritka vót, hogy valaki vidékre kerüt férhöl. Igaz, hogy nem is vót divat akkor, hogy ilyen sokfelé jártak. Ha valamit vásáni akartak, akkor reggee koránn eementek gyalog Siófokra, asztánn késsz.

Én mindig szerettem táncuni, meg tuttam is. Danuni aszt nem nagyonn tuttam,,de aszt is szerettem. Minden alkalomra megvót a külön nóta. Tolfosztóra az vót, hogy:

Tollfosztóba vótam az este,
Édesanyám aszt is kileste.
Mekkérdeszte tülem izibe,
Kivee beszélgetté az este.
Nem beszélgettem én, senkivee,
Csak a körösztapám unokaöccsivee.
Avval se beszélgettem én sokájig.
Éfél utánn három órájig.
Avval se beszélgettem én sokájig.
Éfél utánn három órájig.

A legényeknek meg az vót a legkedvesebb nótájjuk,
hogy:

Sárgarépát nem jó dombra ütetni,
Özvegyasszony lányát nem jó szeretni.
Mer az özvegy maga is legényt szeret,
Asztánn még a kérőre is szemet vet.

Piros óma csutájja,
Sebes a rózsám szájja.
Meg köll annak gyógyulni,
Ha meg akar csókulni.

A lányoknak meg az, hogy:

Haja, haja, kukorica haja.
Beteg a szeretőm édesannya.
Ne is legyen addig egészsége,
Mig nem leszek a fija felesége.

Még amikor dógosztak a lányok akkor is szoktak danuni.
Meg a legények is ee szokták danuni a lányoknak aszt,
hogy:

Három bokor saláta, kisangyalom,
Három kislány kapáta, kisangyalom.
Nem köll nékem a saláta, csak az
aki kapáta, kisangyalom.
Nem köll nékem a saláta, csakis
aki kapáta, kisangyalom.

Három bokor ribizli, kisangyalom.
Három kislány kötözi, kisangyalom.
Nem köll nékem a ribizli, csak az
aki kötözi, kisangyalom.
Nem köll nékem a ribizli, csakis
aki kötözi, kisangyalom.

Én még aszt a nótát is szerettem:

Rózsa, rózza, labdarózsa levele,
Csak egy legényt neveltek a kedvemre.
Aszt is azér nevelték a kedvemre,
Kék a szeme, göndör haja fekete.

Csillag, csillag, páros csillag az égenn,
Az én babám, szénát kaszáll a rétenn,
Olyan szépen penge, penge, pengeti a kaszájját,
Odavárgya kökényszemü babájját.

Rózsa, rózza labdarózsa, a rétenn,
Láttad -e az én rózsámat a télenn?
Nem láttam én a rózsádat a télenn,
Megnősüt az má Balatonendrédennt

Tollfosztóba vótam az este,
Édesanyám aszt is kilenste,
Mekkérdeszte tőlem izibe,
Kivee beszélgetté az este.
Nem beszélgettem én, senkivee,
Csak a körösztapám unokaöccsivee,
Avval se beszélgettem én sokájig,
Éfél utánn három órájig.

Sok olyan falusi ünnepségféle is szokott minálunk lenni. Mikor levágták a disznót, akkor még nem vót gáz, asztánn szómával szoktuk megpörkíteni. A szómát meg egy bottal piszkátuk meg. Mikor má jó kormos vót a botnak a vége, akkor eedugtuk Lucára.

Ilyenkor szoktak gyünni a nyársdugók is. Ezek álarc-
ba őtösztek, asztánn monták:

- Aggyon isten gazduram, aggyon minekünk is ekkis
disznóságot!

Ilyenkor szoktak anni nekijjúk ekkis pecsenyét, vagy
valamit, mer ha nem attak, akkor loptak.

December elsejinn asztánn eekeszték a legények a
Luca székit csináni. Ez 13-án készüt el, addig min-
dennap vertek bele egy szeget. Luca naponn asztánn
vót sok babona. Luca napkor nem lehetett varni, mer
akkor bevarták a tikok valagát. Meg az is vót, hogy-
ha asszony akart reggee gyünni, akkor inkább bezár-
kóttak, nehogy eevigye a szerencséjjüket. Meg ilyen-
kor asztánn nem attak ki semmit, mer akkor mindig sok
lessz a kiadás, aszt tartották.

Na asztánn amikor eegyütt az este, akkor gyüttek a
gyerekeké Lucát köszönteni.

- Szabad-e Lucát köszönteni?

Ha aszonták, hogy szabad, akkor rákesztek a nótára:

Luca fekszik ágyába,
Két őrzőangyalával.
Gyere Luca, kejjünk föl,
Menyországot nyerjük el!

Kitty-kotty, majd hajnal lessz,
Majd megvirrad!

Keetek lányának, akkora csöcse legyen,
mind a régi dori korsó!
Keetek disznajának olyan vastag szalonnájja
legyen, mind a régi mestergerenda!

De hijába monták, mer aznap nem vót szabad semmit ki-
anni, a babona szerint, így asztánn nem kaptak sem-
mit. De másnap, ha visszagyüttek, kaptak érte pár
fillért, vagy eszt-aszt.

Na asztánn amikor eegyütt a karácsony, akkor is vót
ám sok babonaság!

Karácsonykor nem vót szabad vizesruhának lenni, mer
aszonták, hogy akkor fázik a kis Jézuska.
Az asztal alá meg mindenféle takarmányt köllött ten-
ni, má úgy, hogy mindegyikből egygy kicsit, hogy jóe-
vők legyenek az állatok.

Este asztánn szoktunk díjóval jáccani, úgy, hogy
"Páros-e, vagy páratlan?"^Ugy jáccottuk, hogy a ke-
zibe vett valaki egygy két szem díjót, asztánn meg-
kérdeszte:

- Páros-e, vagy páratlan?

Ha eetalátuk, akkor kaptunk érte díjót. Eszt még e-
gész nagyok is jáccották.

Ilyenkor szoktak gyünni a pásztorok, asztánn kürtü-
tek, meg kijabáták, hogy:

- Innen, turul, turul, innen!

Hoszta mindig az üveget, hogy aggyanak bele valamit,
csak ne vizet. Ilyenkor gyütt a csordás is, az meg
durrogatott a nagy ostorgyával.

A karácsonyfa alatt asztánn egészen az éféli misé-

jig énekütünk templomi énekeket.

Éfél előtt asztánn mindenki eement a misére, csak asztánn lehetett lefekünni.

Betlehemesek is szoktak gyünni. Én csak aszt tudom jobbann, hogy milyen vót, ha a lányok csináták. Vót náluk egy kiságy, abba egy hajasbaba, akit a Jézuskának montak. Templomi énekeket énekütek, asztánn egy pár fillért kaptak érte.

Ujjévkor sose lehetett tíkot vágni, mer aszonták, hogy a tik kikapargya a szerencsét. Kábosztát főztek, disznó orgyával, mer az kiturta a szerencsét, hogy keresni se köll.

De leginkább babot, vagy lencsét főztek, mer aszonták, akkor szaporodik a pénzük.

Azelőtt a lányok farsang előtt, vagy farsangkor szoktak férhölmenni. Azér szokták a lányok mondani farsang előtt, hogy:

- Sicc macska, mer áttugorlak!

Farsang után meg aszt, hogy:

- Sicc macska, mer elesek benned!

Ez aszt jelentette, hogy farsang előtt, amikor még vót esélük a férhölmenésre, akkor fürgék vótak, de amikor ez nem sikerüt, asztánn vénlányok marattak, akkor má el akartak esni a macskába is.

Sok csufot csinátak ilyenkor a vénlányokkal. Mindenkinek a kilincsire kötöttek egy fatuskót, úgy monták, hogy meghuzatták vele. Meg az egész udvarát behintették polyvával.

A husvéti előkészületek a babonába is megkeszdöttek má hushagyó kedden. Ilyenkor mindig bablevest fősztek, meg fánkot sütöttek, mer hust aszt nem vót szabad.

Ekkor két fíjatal, egy lány, meg egy legény fölötözött álarcba ugy, hogy a lány legénynek, a legény meg lánynak, asztánn járták a házakat, danutak meg táncutak.

Nagypéntekenn minden fíjatal lány kiment a folyóra, vagy egy jó nagy kánnába hoztak fő vizet, hogy abba megmosakoggyanak, mer a babona szerint akkor lettek szépek.

Husvétkor locsuni szoktak a legények, de nem ám kölnivel, hanem egy nagy vödör vízzel.

Hetedik beszélgetés: arról, hogy hogyan került Kőröshegyre.....

Téleln akkor otthun vótam, de márciusba meginn eekerütem otthunrul. A barátnóm ajálotta eszt a helet is, hogy a kőröshegyi református papnak férhóment a szógállója, asztánn ahhelett köllene valaki. Nem akartam eegyünni, mer még sohase szógátam református helenn. Meg fétem is, hogy majd nem engennek ezek ee a templomba. De azér mégis eegyüttem. Apám befogott a kocsiba, főpakutam a kis batyumat, asztánn eegyüttem ide Kőröshegyre.

A kőröshegyi parókia.....

Itt a papné nagyon kedvessenn fogadott. Megmutatta, hogy hová pakuhatom a cuccomat. Vót egy tulipányos láda, az lett az enyimé. Aki később az uram lett, ajis ott vót kocsis. Ahogyann később eemeséte, megkérdeszték tüle:

- Láttad, most gyütt meg az ujj vászoncseléd?!

Papád meg aszonta:

- Még nem láttam, de mingyá megnézem. Viszek be vizet a konyhába!

A papné asztánn bemutatatta nekem, hogy ez a kocsis, de csak beszélgetni lehet ám vele. Én meg végignéztem rajta, asztánn még meg is kérdesztem, hogy mit féttik tülem eszt a kálomista gyereket.

De a "kálomista" gyerek mingyá szót a papnénak, hogy engeggyen ee vele, a március 15-i ünnepélyre, mer még nem tudom, hogy merre köll menni, meg nem is ismerek semmit. Eementem, csinossan fölötöztem, itt a szobornál vót az ünnepély. De nekem egyáltalánn nem teccett, még most se.

Kocsis vót, má montam, asztánn én mindig szoktam neki anni enivalót, mer nekem annyit attak, hogy nem tuttam megenni, eemmeg jó nagydarab ember vót, sokat meg tudott enni. Eccer amikor husztam a vizet, má meginn végignésztem rajta, asztánn meginn aszt gondutam, hogy mit féttik éntülem eszt a kálomista gyereket, mikor nem is szép, meg még kálomista is! Asztánn akkor még nem nagyon vót olyan, hogy más vallásuhol mentek vóna hozzá, vagy aszt vettek vóna ee.

Hát asztánn addig-addig kedveskedett nekem ez a kocsis, hogy a véginn mégis megteccett. Minden vasárnap viszsagyütt értem, asztánn mindig eementünk sétáni.

Elis határosztuk asztat mink, hogy összeházasodunk, de az uramnak az annya aszt monta:

- Ha akkora aranybul lenne, mind ez a Kőröshegy, akkor se köllene nekem!

Én meg akkor nagyonn megmérgezettem, hogy mér, hát nem vagyok én olyan, mind ő. Foktam magamat, asztánn főment Pestre. Oda is irt mindig nekem, hogy gyűjkek vissza, mer má beleeggyezik az annya.

Ott Pestenn nagyonn jó helem vót, zsidókhól kerüetem, de nagyonn szerettek. Mindig aszonta az asszony, hogy ne mennyek hozzá olyan emberhöl, akinek nem akar az annya, mer még sok bajjom lessz az életbe. Igaza is lett szégyenek! Én meg ugy vótam, hogy elis gyüttem vóna, meg nem is. Asztánn annyira irogáta, hogy nem lessz semmi probléma, csak gyűjkek, hogy végül is eegyüttem.

De amikorra visszagyüttem, má meginn nem akarta engenni. Nagy viták vótak a hit mijatt is, mer én katalikus vótam, az meg református. Nem akartak ezek se engenni, de édesanyámék se. Mikor ezek itt Kőröshegyenn beleeggyesztek, akkor édesanyámék gonduták meg magukat. Mink is nagy katalikusok vótunk otthun, asztánn nem akartuk a hitünket kicseréni.

Hát asztánn nagy nehezenn beleeggyesztek, de akkor meg ugy, hogy én áttérek a református hitre. A papékná szógátam, az megkonfirmát, mer akkor csak ugy lehetett, asztánn összekerütünk.

Nyolcadik beszélgetés: arról, hogy
hogyan ment férjhez, és milyen lett
az anyósa.....

Az esküvőnk Endréden vót, de nagy násszal gyüttünk ide Kőröshegyre. A nász, az olyan vót, hogy kocsira ütették a násznépet, kisallangoszták a kocsit, asztánn ugy vonutak végig a falukonn. Itt Kőröshegyenn vót a lakodalom. Jó lakodalom vót, de az anyós má akkor éjjel se szót hozzám egy árva szót se.

Hát itt egy olyan házba kerütem, hogy hármann, vagyis három család lakott egy házba, árendába, most albérletnek mongyák. Nagyonn rossz vót, mer mink lakunk középen, asztánn a szomszédok mindent láttak, mindent hallottak. Etellett má három-négy nap is, de az anyós csak nem szót hozzám egy szót se. Én asztánn szépen megszólítottam:

- Édesanyám, hát mér nem szóll énhozzám egy szót se? Maguknáá ez a szokás?

Erre asztánn nagy mérgessen aszt felete:

- Gyászba van a szívem, mer te letté a menyem!

Én asztánn nagyonn eeszomorottam, hogy mér nem szeret ez az asszony éngemet, s iszen nem vagyok én olyan, akit valamiér is szégyüni köllene. Két hétre rá asztánn azonam az uramnak:

- Te Lajos, ee kőne menni Endrédre, eehozni a butoromat, meg ami staférungot összegyűjtöttem!

Elis mentünk másnap reggee kocsivaa, kapott egy szabadnapot a papéktul. Hát eehoztuk a sok staférungot, meg a butort, meg pénzt is adot t édesanyám.

- Bözsi, sokszor eevettük a pénzedet, de most itt van ez a bika ára, ebből vegyél magadnak ami éppen köll. - monta édesanyám.

Hát hazahoztuk, de ez a vénasszony, csak a szekrénynek adott helet, a többit fő köllött vinni a pallásra. A pénzt, amit édesanyám adott, eedugtam a szekrénybe a ruhák alá. Tudott róla az a anyósom is, elis ujságuta a faluba:

- Van ám ennek a ronda cselédformának mindene. Most is butort hozott, staférungot, meg még egy bika árát is nekiatták otthun. De én nem tehetek róla, nem tudom szeretni.

Én eszt onnan tudom, hogy az egyik szomszédasszonyal jóba vótam, asztánn az monta meg nekem. Emonta egy gazdag parasztnak is, hogy mennyi mindent kaptam, még pénzt is. Eccer asztánn egyedül vótam otthun, akkor odagyütt, hogy aggyam neki kücsön a pénzt, mer mit tudom én, valamit akarnak venni. Két hét mulva megaggya. Odaattam neki, mer rendes embernek nézett ki. Monta, hogy küggyem ee az uramat, asztánn egy demizson bort is ad.

Hát letellett a két hét, asztánn talákosztam avval az emberrel, aki mekkérdeszte:

- Na fijatalasszony, megkapta a pénzt, köszönnyük, hogy kiségitett bennünket a bajbul!?
- Nem kaptam én meg, hát kinek atta!?
- Odaattam az anyóssának!

Hát hazamentem, nem vót otthun senki, kivettem a pénzt, asztánn visszatettem oda, ahun eddig vót. Gyütt ám ha-
za az anyósom nagy dirrel-durral, mer talákozott av-

val az emberrel, az meg szót neki, hogy aggya vissza a pénzem. Megijett, mer nem taláta ott ahun vót, asztánn aszonta:

- Atya isten, eevészett a pénzed!?

Én meg montam neki, hogy nem vészett az ee, csak én visszavettem, mer az az én pénzem. Hu erre asztánn kitört a világháboru, mer aszonta, hogy itt minden pénz közös. Én meg montam neki, hogy ez nem közös pénz, mer eszt a én édesanyám atta. Erre nekemgyütt, asztánn megtépett, de a pénzt azért nem attam neki vissza.

Vasárnap mindig templomba köllött menni, csak az maratt otthun, aki főzött. Az anyósom szokott főzni, asztánn mire gyüttünk haza, má ki vót téve az ablakba egy deszkára a lekváros bukta, Odament mindenik sorba, hogy vegyen belüle, de mire én odaértem akkorra mindig aszonta:

- Majd nem marad dére!

Eszt azért monta, hogy én má ne vegyek belüle, pedig avval az egy buktával nem nagyonn lett vóna szegényebb. Ilyenkor asztánn csak magamba mérgelöttem, hogy nem akar szeretni az anyós, pedig én sohase bántottam. De gondutam, eccer majd beilleszkedek közéjjük.

Megszületett az eeső gyerek, a Lajcsi. Még egészen pici vót, amikor vót itt a faluba egy ház eladó. Montam az uramnak:

- Meg kőne venni aszt a jó házat Lajos. Az én pénzemet belefűzetnének, asztánn a többit meg majd törlesztenének!

Hát bele is eggyezett vóna, de az a drága jó annya beszugeráta neki, hogy ugy vegyen csak házat, ha ők

is odagyühetnek lakni. Én meg kiátam a magam igaza mellett, de rá is füzettem. Nekem gyütt az anyós , asztánn jól elagyat sodrófával. Keservessenn sirtam, asztánn eehatárosztam, hogy másnap reggee eemegyek haza, de má aznap eementem a kis pólyásgyerekkel a karomonn, gyalog, hat kilométert.

Hazaértem, édesányám megvigasztat, de másnap reggee aszonta:

- Ötözz fő lányom, asztánn visszakisérlek. Sokann vagyunk itthun, nem tudunk téged is másodmagaddal befogni.

Igy asztánn visszamentem, de az anyósom se fogadott ám be. A szomszédba üdögetem, ott attak enni, amig az uram haza nem gyütt. Akkor asztánn ábbamaratt-a veszekedés, de meginn sokájig nem szót hozzám. Nagyonn rossz vót ez a ház, eementünk az urammal a szüléj-jékhöl, hogy aggyanak egy kis telket, hogyoda épithessünk. Aszonták, hogy annak, de csak ugy, hogy a két gyerek neviré, mer az uramnak van egy huga is.

A rossz ház istállója.....

Kilencedik beszélgetés: arról, hogy dolgozni ment.....

Itt asztánn fölépítkestünk, de az anyóstul csak nem szabadutunk meg, annyibul csak, hogy nem egy helen aluttunk.

Innen asztánn eementünk dógózni a csemetekerbe, a sógornómmel. Én talánn egy hétig dógosztam ott, amikor monták, hogy itt nem messzi laki az erdész, ahol köllene egy asszony, aki takaritt. Ott asztánn egy kicsiny-nyel jobb lett a sorom. Nagyon szerettek ezek az erdészek, meg sajnátak is, hogyotthun ilyen rossz sorom van. Nagyonn sovány vótam, 17 kilót fogytam, miuta Kőröshegyre kerütem. Mikor reggee mentem hozzájuk, má várt az asztalonn a tejeskávé, meg minden jóbul attak. Vót egy gimnázista lányuk, ajis mindig eebeszégetett velem. Még egy jó vót ezenn a helenn. Az, hogysok vendég szokott gyünni hozzájuk, asztánn azok mindig attak ekkis borra-va lót. Eszt asztánn nem vittem haza, hanem a kislánynak a fióktyába szoktam rakosgatni. Mer amit kerestem, arrul mindennap le köllött számunom az anyósnak.

Közeledett a kőröshegyi vásár naptya. Én előtte este hazahosztam a kis férerakott pénzemet, hogy majd veszek rajta valamit. Bedugaszutam a dunyhába, ugy, hogy csak az uram tudott róla. De ez má ulyan vót, mintha az anynya is tutta vóna, de eszt csak később vettem észre.

Vasárnap reggee eementünk a templomba, utánna meg késülöttünk a vásárba. Émmeg montam az anyósnak, hogy hát

aggyon nekem ekkis pénzt, hogytuggyak valamit venni. Erre pontossann eemonta nekem, hogy hun mennyi pénzem van vegyem csak elő asztat, asztánn vásájjak belüle. Hát jó van, ee is kötöttem.

Hanem a legnagyobb bajj ott kezdődött, hogy eeszakatt a cipóm tapa. Montam, hogy aggyon pénzt, hadd vehessek másikat. Aszonta erre:

- Mit gondusz, talánn mindenki neked cipőre keres, mi?

Nagyonn mérges lettem, asztánn aszt kivántam, hogy a Mariska cipőjjinek is gyűjjön le a tapa, akkor asztánn kapnánk másikat.

Hát mit adott az isten! Másnapra jó essős időt. Nagyonn megázott a sógornóm, asztánn így csupa viz lett a cipője is. Főtették a spórheltra száronni, ott meg kiégett a tapa. Én meg ugyemögörütem neki, hogy eenevettem magamat. Hu asztánn rámförmett mingyá:

- Hát te még ennek is örüsz?

- Persze, hogyörüllök, így legalább nemcsak nekem mongyák, hogy eeszaggattam a cipómet!

Hu erre asztánn meginn begurut az anyós, asztánn jól elagyabugyát.

Másnap reggee mentem dógozni, mezétlább, mer cipóm az nem lett. Ott asztánn nagyonn megsajnáta, hogy ilyen rosszul bántak velem, asztánn mingyá monták, hogy maraggyak ott.

Ottmarattam egyg hétig. igaz, hogy vót egyg kisfijam, de az annyira nem vót hozzámszokva, mindha nem is az enyim lett vóna. Mer otthun ugy szoktatták, hogy:

- Menny, gyün apád, gyün a nénéd!

De aszt sose monták, hogy menny anyád elé.

Aszonta az asszony, hogy csak maraggyak nyugottann, asztánn majd ha hijányull az uram, akkor eegyün én-értem. Asztánn ahogyann letellett a hét, gyütt is az uram vasárnap délutánn értem.

- Mindenki nek hozzák a behívót, te meg haza se gyüssz egész hétenn? - monta
- Minek mennyek haza, mikor anyád mindig üt-ver, te meg nem vécc meg?!

Hát azér mégis hazamentem, az anyós meginn nem szót hozzám hetekig. Gondullom, hogy meg vót neki mondva, meg azér bántotta is, hogy megtutták a faluba, hogy ilyen.

A Lajcsi fijam, az nem nagyonn örüt nekem, mer mindig az vót benne, hogy én vagyok a rossz. Asztánn az asszonyom megigérte, hogy majd mindig ad valami édes-séget, asztánn hozzám szokik a gyerek. Ugy is lett, a sok édességér mindig eegyütt elém.

Három évre rá megszületett az anyukád. Ennek a nevellésit asztánn má nem bisztam senkire, mer nem akartam úgy járnai vele, mind a fijuval.

Az erdészék, ahun dógosztam, eementek innen, mer férhó ment a lányuk. Hitak, hogy mennyek ee velük, a kislányt is vigyem, mer ugy is csak az szeret engemet. De én nem tuttam itthanni a másik kisgyereke-met se, mer hát az is csak az enyim vót. Esztánn egy darabig nem jártam dógozni, mer meg köllött mütteni a gyomrommal, asztánn csak otthun dógoz-gat-tam.

Az vót a nagy bajj, hogy az uram nagyonn függött az annyátul, asztánn, ha az beszugerát neki valamit, nemigenn haogatott rám.

Tizedik beszélgetés: arról, hogy me-
gint a régi helyén szolgált, a re-
formátus papéknál.....

Később asztánn, amikor meginn jobbann vótam, eejár-
tam dógozni, de csak ide a református papékhól. Én
mostam, vasaatam náluk, meg főzni is szoktam. A pap-
né asztánn eccer eement valahová, akkor tejjessenn
én vezettem a háztartást. Vót itt is egy kellemet-
len emlékem. Eetünt a papnak eccer 50 pengőjje, asz-
tánn gyütt oda mihozzánk, keresett engemet. Az anyó-
som sose szokott véddeni, de amikor megmonta a pap,
hogy rám gyanakszik, akkor aszonta:

- Idehagasson, én nem szeretem a menyemet, de, hogy
aszt a pénzt nem az vitte ee, az eccer biztos,
mer az illyent nem csináll!

Hát asztánn amikor engem megtalát, akkor is mongya,
hogy énrám gyanakszik, mer csak énnekem van kujcsom
a lakáshól, vagyis a parókijáhol. Énnekem nagyonn ros-
szul esett, hogy illyent föltételez rólam, mikor én
soha egy ¢ fillért se vettem ee a másébul.

De asztánn hamarossann kiderüt az igasság. A pap más-
nap ment valahová, asztánn két gyerek odakijabát neki:

- Tiszteletes ur, nem mi loptuk ám ee, az ötven pön-
gőt?!

Na hama nyakonncsipték őket, asztánn eemonták, hogy
hunnann tutták meg a pénz helit.

A parókijával szembe vót két nagy gesztenyefa, arra
másztak föl, asztánn megnézték, hogy hová tette a
sekrestyébül kihozott pénzt. Utánna meg aszt, hogy
hová tette a pénzt, amikor eement a borbéhol.

Ezután én nem akartam visszamenni, mer úgy éreztem, hogy nincs má értelme, ha ennyire nem bizik bennem a tiszteletes ur se. De addig könyörgött, míg aztán visszamentem. Mindig jóba vótunk velük. A háboru alatt, amikor eementek, akkor is az uram vitte ee őket kocsival. Én meg ittmarattam a két kicsiny gyerekkel, meg az anyósommal.

A ház, ahol az anyóssal laktak.....

Tizenegyedik beszélgetés: arról, hogy a gyerekeknek már jobb soruk volt, mint neki, és mennyire féltek egyedül.....

Az én gyerekejem, ha szegények vótunk is, má nem ugy étek, mind mink otthun. Mindenki külön ágyba alutt, nem mind mink, hogy még a ládánn is aluttunk. Igyekesztem nekik mindent megvenni amit csak tuttam, mer nem akartam, hogy ullyan sorsuk legyen, mind nekünk vót. Mikor az uram eevitte a papékat, akkor nagyonn fétünk, mer a katonák nagyonn bántották a fijatalasszonyokat. Mindig eebujtunk valahová, vót ulyan, hogy a kukorica csutájja között virattunk meg. Akkor is szerettem meséni, vót egygy mese, amit szerettek a gyerekejem.

Vót eccer, hol nem vót, vót eccer egygy kisfiju, akit Pistikának hitak. Meghaat nekijje koránn az édesannya, az aptya meg megnősüt utánna. A mustohaannyátul lett egygy kistestvérgye, a Mariska. Hijába szerették a gyerekek egymást, a mustoha mindig azonn törte a fejit, hogy a Pistikát hogyannatehetné el az uttyábul.

Eccer asztánn bekütte a Pistikát a kamurába lisztér. A kisgyerek, aki kotorászott a láda ajján, a mustohájja a fejire csapt a ládát, ugy, hogy az akisgyerek nyakát rögtönn levágta. Bevitte, levest főzött belüle, asztánn eevitte az urának ebédre. Szegény ember, nem tutta, hogy mit eszik. Este a Mariska összeszette a csontokat, asztánn kitette az ablakba, száronni. Hát mi történt vele reggeere? Lett belüle egygy nagyonn szép a-

ranymadár. Ez a gyönyörű aranymadár, gyönyörű hangon éneküni kezdett:

- Megölt anyám, megevett apám, kistestvérem
Mariskám, összeszette csontocskám, kitette
az ablakba, reggeere aranymadárrá változtam.

Az édesaptya szemiből kigyűttek a könnyek, amikor eszt meghallotta, de nem vót mit tenni.

Eeröpüt a kismadár egy aranyóráshol, asztánn eekezdettt ott is éneküni:

- Megölt anyám, megevett apám, kistestvérem
Mariskám, összeszette csontocskám, kitette
az ablakba, reggeere aranymadárrá változtam.

Az aranyórásnak annyira megteccet ez a nóta, hogy aszt monta az aranymadárnak:

- Éneküd ee nekem mégeccer kismadár, adok érte egy
szép aranyórát!

Elis éneküte, asztánn kapott érte egy ulyan szép aranyórát, hogy az csuda. Hazaröpüt a kismadár, odaatta a kishugának, akit énekszóval csalogatott elő.

Másnap a madár, egy suszter ablakára röpüt. Eléneküte ott is a nótát, de nagyonn megteccet a suszternek is, meg is kérte, a kismadarat, hogy éneküjje ee neki mégeccer, akkor asztánn ad érte egy szép fekete cipőt, de a legjobb fajtából ám.

- Megölt anyám, megevett apám, kistestvérem Mariskám,
összeszette csontocskám, kitette az ablakba,
reggeere aranymadárrá változtam.

danuta a kismadár. Kapott is érte egy pár fekete cipőt, aszt meg hazavitte az édesaptyának. Nagyonn örüt neki az is, mer ilyen szép cipőjje még nem vót sohase.

Harmadnap reggee a kismadár eeröpüt a molnárhoz. An-

nak is eléneküte eszt a nótá, asztánn annyira megteccett neki, hogy még a könny is kibuggyant a szemibül. Megkérte a kismadarat, hogy éneküjje ee neki még ecer, ad érte egy malomküjet.

- Megölt anyám, megevett apám, kistestvérem
Mariskám, összeszette csontocskám, kitette
az ablakba, reggeere aranymadárrá változtam.

Adott is neki a molnár, egy akkor malomküjet, hogy szegény madár megérte hazáinni.

Otthon a mustoha má nagyba készülődött, hogy most asztánn má ő kap valamit. Ki is ment mingyá az eeső énekhangra, de rá is füzetett. Ahogyann kilépett, az aranymadárkaa fejire dobta a nagyküjet, ugy, hogy rögtönn megmaat. Vót nagy öröm a házná, hogy megszabadutak a gonosz mustohátul.

Hát még akkor mennyire örütek, amikor az aranymadár visszaváltozott Pistikává. Azóta is boldogann ének, ha meg nem haatak, ott az óperenciás tengereánn is tul.

Igy vót ez a mese.

Tizenkettedik beszélgetés: arról, hogy
végre megjött az ura, és egy kicsit jobb
soruk lett.....

Április 4-én asztánn végre meggyütt az uram, így me-
ginn egy kicsit jobb sorunk lett, ujj életet készünk,
Vettünk egy lovat, igaz, hogy ölég rossz vót, de azér
lehetett vele dógozni. De má az elejinn jó ráfüzettünk,
mer mikor mentünk ki a földre dógozni, a kisgyerek fog-
ta a gyepüt, gyütt valami autó, a lovak megijettek ,
asztánn beleburutunk az árokba. Én estem legbellül, asz-
tánn ugy rám a kislány. Szegény aszonta még utánna is:

- Anyu, röpütünk, mind a gyólya!

Énnekem asztánn eetörött a csigolám, meg a vállom. A csi-
golatörést nem tutták akkor még megállapítani se, de a
vállomat aszt meggyógyították.

Ekkor asztánn ajákozott egy ház eladásra, mink meg
kaptunk az alkalmonn, eementünk oda lakni. Nagyonn örü-
tem neki, hogy végre megszabaduhatunk az anyóstul, aki
még mindig nem béküt ki vlem.

Munkátunk földet, harmaggyából. Kezdettt teremni a szöl-
lőnk, asztánn a bornak má akkor is jó ára vót, nem csak
most. Ez a ház nem vót egésszenn a mienké, ippen ez is
vót a bajj, mer ki köllött belüle költőznünk, Befizet-
tünk egy másakra, de mikorra odaköltöztünk vóna, meg-
gonduták, asztánn mégse atták ee.

Na akkor meginn visszakerütünk az anyóshol, megkezdő-
dött a harag meginn.

Az uram, meg a Lajcsi a SZOT-kerbe jártak dógozni, mink
a kislánnyal otthun dógozattunk.

Tizenharmadik beszélgetés: arról, hogy néha jó is tud lenni a rossz anyós, és mennyi beszolgáltatás volt a Rákosi-rendszerben...

Építettünk egy pincét, de amig épüt, addig az anyós énhozzám egy szót se szót, nehogy valamit is segíteni köjjön neki. De amikor eekészüt a pincénk, eszibe gyütött, hátha neki is szüksége lessz rájja, akkor eccerre megeerett a nyeve.

Vótak otthun birkájjink, asztánn amikor a juhász hajtott, mindig kijabát nekem:

- Te, gyünnek a birkák!

Mer az én nevemet sose monta ki, mindig gyászut a szive énmijattam. De érdekes vót, mer azok a birkák nyáronn is gyüttek, de akkor sohase szót nekem. Megmérgezettem, asztánn aszontam neki:

- Idefigyejjen anyám, azok a birkák nyáronn is gyüttek, de akkor sose szót a drága menyinek, hogy gyünnek, most hogyann, hogy ilyen figyelmes lett velem szembe!?

Nem szót rá semmit, de nem is haragudott meg, mer köllött neki a pince.

Akkor má közeledett a szüret, asztánn oda is gyütt az én drága anyósom sirval, hogy:

- Engegyétek betenni eszt a kis bort a pincébe, mer elengedem folyni arra benek!

Má eefelegtette, hogy ezelőtt két héttel aszonta nekem:

- Némujjak meg, mind nagycsütörtökön a harangok, ha még eccer szóllok hozzád, vagy áttlépem a küszöpödet!

Beengettük nekijje tenni, mer akármilyen vót, meg a-
kármennyire nem is szerettem, mégis csak az uramnak
az annya vót.

A pince.....

A Rákosi-rendszerbe asztánn eevettek mindenünket, Anynyi vót a beszógátatás, hogy megéttük számbavenni aszt. Be köllött szógátatni egy hizott disznót. 70 kiló marhahust. Eszt mindig ugy szokták csináni, hogy három-négy paraszt összeát, asztánn együtt attak le egy marhát. 600 négyszögöl szöllónk vót, ebbül köllött beanni 2 hektó bort. Köllött még beanni 12 kiló éllő baromfit, meg 15 kiló hizott baromfit is. 10 kiló tojást, hát abba ugy 20-21 darab ment bele, kilónként.

De ez , még nem minden, Hat hód fődrül 20 mázsa terményt. Ezenkívül a lovak után pénzbe, 2000, a főd után meg 3000 forintot. Nagyon ronda dolog vót ez, mikor csak egy hizójjá vót a szegényembernek, asztánn aszt is eevették tüle. Na meg olyan is megtörtént nem is eccer, hogy még a pallást is le köllött söpörni, olyan kevés termény termett. Ilyenkor asztánn, hogy a családnak maratt, vagy nem, az nem számított.

Ötvenhatba az ellenforradalommal asztánn lekerüt Rákosi a nagy posztyábul, jobb sorunk lett utánna.

Az én lányom ebbe az évbe ment férhöl egy fődmüves gyerekhöl. Szép csinos gyerek vót az apád, de én nem akartam hogy odajárgyon, mer gondutam, hogy ellenezik majd ott-hun. Nem azér ám, mer azok ebbe az időbe gazdagabbak vótak, mind mink, hanem valamikor több vót nekik, asztánn még bennük vót a régi főfogás. Elleneszt ék is, de azér összekerütek, iszen tudod, jó házasság lett belüle. Ott is az öreg mama vót a legnagyobb franc, mer az mindig aszonta:

- Kerittés mellé, jó ha van támódák!

Ugy értette, hogy jobb lett vóna, ha egy gazdagabb lánt vett vóna el apád. Meg az is mindig bajja vót, hogy nem az idősseb nősüt elősször. Aszonta, hogy meg köllött vó-

apádnak várni, amíg az megnősüll. /naiszenn még má-
jig is várhatná, még most is aggastyán/
Akkor a bátyád má Pestre kerüt, a Csőgyárba dógozott
má akkor is. Oda is nősüt meg asztánn.

Tizennegyedik beszélgetés: arról, hogy megalakult a termelőszövetkezet.....

Ötvenkilencbe asztánn megalakut Kőröshegyenn is a termelőszövetkezet. Mink ugy keverettünk bele, hogy a papád a falu véginn vágta a fát a Lajcsi bátyáddal, mikor eccer szabaccságonn vót itthun, asztánn odament hozzájuk a téesz elnök, aszonta:

- Lajos bácsi, ájjon be a téjeszbe, meglássa, hogy jobb lesz maguknak!

Nem vót villany még minálunk a Borkutba, asztánn ígérte, hogy bevezetik akkor a villanyt, ha jelentkezünk, Asztánn akkor lehet rádijót venni, meg nem köll avval a büdös petróval pislákulni többet. Addig-addig beszét nekijje, mig ott mingyá a falu véginn, az autóra düve aláirta, hogy jelentkezik a téeccsébe. Asztánn amikor a szomszédunkba vót, annyit ígért, hogy fánkkal, meg borral kínálhatták.

Mink meg ugy vótunk /eemondom, mer ez az igasság/, hogy vót a szomszédunkba egy szegény ember, asztánn rábeszétük azt is, hogy ájjon be, ne csak mi legyünk benn. Tudod, mink ugy vótunk, hogy a villanyér mindenki vállalta., hogy beáll. Minálunk is kettenn beiratkosztunk.

Másnap vagy harmadnap asztánn gyüttek is az emberek a helet megmérni, hogy hová tegyék az oszlopokat. Egy hónap mulva má el is készüt az egész!

A faluba elejinte okutak bennünket, hogy a villanyér beátunk, de asztánn március elejinn hivatalossann is megalakut a termelőszövetkezet.

Először sok probléma vót, mer nehét vót azt a sok embert összefogni, de asztánn csak heere verőttek.

Tizenötödik beszélgetés: arról, hogy alakult a sorsuk, és hogyan élnek most...

A papád később asztánn egyre bolondabb lett, mer so-hase tudta, hogy é mennyi ölég a borbul. Asztánn amikor az a drága jó édesannya főhuszta, akkor mindig engem támotak.

Ott a Borkutba esténkén az vót a szórakozásunk, hogy átgüttak a szomszédok, asztánn kártyásztunk meg beszélgettünk. Te nagyonn szeretté minálunk alunni, mer mindig mesétem neked. Te is a "Se karfájja, se deszkájja..."-t szeretted legjobbann.

Ti vettetek egy régi házat, hogy majd annak a helire épütök később, ha összegyűn a pénz. Pár év mulvaasztánn erre is sor került. Mikor építkesztetek, akkor nyáronn minálunk laktatok. Tudom, az is ulyan rosszul gyütt ki, mer az apud akkor vót ippen beteg.

Utánna én is nagyonn beteges lettem, mer megmütöttek a gyomrommal, ugy, hogy eevettek belüle egy darabot. Igy asztánn még kevesebbet tuttam enni, mer hát kisebb lett a gyomrom.

Montam, hogy az uram is egyre jobbann kikészített idegileg, asztánn monták anyudék, hogy költözzünk ide tihozzátok. Én nagyonn szeretek itt lenni, hát még ha öregapád nem piszkána annyit, akkor milyen kellemes lenne. Ekkora Borkutba asztánn szittak ám bennünket, főképpen engemet. De mikor régebben montam nekik, hogy engegyenek oda egy szobát épittenu, akkor aszonták, hogy nem lehet, mer az övéké az. De mikor eegyüttünk mégse teccett nekik. Bisztatták is sokszor öregapádat, hogy mennyen vissza hozzájuk. Mindig telibeszéllick

a buta fejit, hogy itt tinektek dógozik, pedig mi köll má egyy ulyan öregembernek. Monta is sokszor, hogy visszamegy, de amikor montam neki, hogy csak mennyen, akkor mindig meghátrát. Most is gyöngé a szive, de azér csak iszik, éntülem meg még a levegőt is irigyli.

Hát miuta idegyüttünk, azuta bizony jóleement az idő. Én meg vagyok ölégedve a mostani sorsommal, mer asziszem sose étem ilyen jól, mind most, de a papád az nincs ám, nem tudom annak mi a jó.

- Regényt lehetne írni az életibül mama! - szoktátok mondogatni. Most te megirtad!

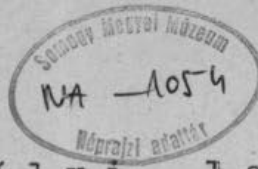

A nagymama.....

Tartalom

Első beszélgetés: arról, hogy hogyan ment férjhez az édesanyja, és milyen volt a gyermekkorá..	2.
Második beszélgetés: arról, hogy miért is hívták mesélő Bözsinek.....	6.
Harmadik beszélgetés: arról, hogy a szegény gyerekek csak négy osztályt járhat, mert utána szolgálni megy.....	11.
Negyedik beszélgetés: arról, hogy hogyan is végződött az első szerelem.....	16.
Ötödik beszélgetés: arról, hogy egyszer majdnem agyonlőtték.....	20.
Hatodik beszélgetés: arról, hogy milyen népszokások voltak a falujában.....	22.
Hetedik beszélgetés: arról, hogy hogyan került Kőröshegyre.....	31.
Nyolcadik beszélgetés: arról, hogy hogyan ment férjhez, és milyen lett az anyósa.....	34.
Kilencedik beszélgetés: arról, hogy dolgozni ment.....	38.
Tizedik beszélgetés: arról, hogy megint a régi helyén szolgált, a református papéknál.....	41.
Tizenegyedik beszélgetés: arról, hogy a gyerekeknek már jobb soruk volt, mint neki, és mennyire félték egyedül.....	43.
Tizenkettedik beszélgetés: arról, hogy végre megjött az ura, és egy kicsit jobb soruk lett.....	46.
Tizenharmadik beszélgetés: arról, hogy néha jó is tud lenni a rossz anyós, és mennyi beszolgáltatás volt a Rákosi-rendszerben.....	47.

Tizennegyedik beszélgetés: arról, hogy megalkult a termelőszövetkezet.....	51.
Tizenötödik beszélgetés: arról, hogy alakult a sorsuk, és hogyan élnek most.....	52.

S z e m é l y i l a p

az 1975. évi XXVI. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtő-pályázatra beküldött pályamunkához.

A pályázó neve és foglalkozása *Papp Kona . . . tanuló*

A beküldött pályamunka címe: *Nagymamám élete / Egy paraszti életrajz*

A gyűjtés helye, ideje és egyéb körülményei: *Köröshegy, 1975. jún - júl.*

A feldolgozott témakörben olvasott forrásmunkák: *Tomisa Kona: Egy törsökös pásztorcsalád élete I. II.*

A pályázatban felhasznált irodalmi forrásmunkák: *Mónos / A boldog ember*

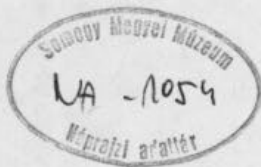
Adatközlők: *Boldissár Kajtári*

Részt vett-e más pályázaton a benyújtott pályamunka: *nem*

További gyűjtési, pályázati tervek: *családtörténetek kutatása*

Kelt: *Marcali, 1975. szeptember 10.*

Aláírás: *Papp Kona*
Lakáscíme: *870.1. Marcali Pf.: 3.*

Papp Ilona (3.a)

8700 Marcali

Lady János Gimnázium és Szakközépiskola
Petőfi Sándor ut 16.